

INAQUE

Smútok je tvor s krídlami

MAX
PORTER

PREKLAD
AŇA
OSTRHOŇOVÁ

Smútok je tvor s krídlami

MAX PORTER

INAQUE
2017

PREKLAD
AŇA
OSTRHOŇOVÁ

ĎAKUJEME VÁM, ŽE STE SI KÚPILI TÚTO KNIŽKU,
LEBO DOBRÉ PRÍBEHY ŽIJÚ VTEDY, KEĎ ICH
ČÍTAME.

KNIHA, KTORÚ DRŽÍTE V RUKÁCH, VYŠLA AJ
VĎAKA NÁŠMU SPOJENIU S 582 S.R.O.

582

MAX PORTER
GRIEF IS THE THING WITH FEATHERS

Copyright © Max porter 2015
first published by Faber & Faber Ltd
Translation © Aňa Ostrihoňová 2017
Redakcia a korektúry Martina Kubealaková
Obálka © Barbora Šajgalíková

Slovak edition © INAQUE 2017
ISBN 978-80-89737-52-9
ISBN E-BOOK 978-80-89737-62-8

P R E R O L Y

Vrana

Láska je všetko, čo je,

a to je všetko, čo o nej vieme.

To stačí. Veď aj náklad len je

úmerný svojej ceste.

á

Emily Dickinson

vraha

vraha

vraha

PRVÁ ČASŤ
DOTYK NOCI

CHLAPCI

Na vankúši mám pierko.

Vo vankúšoch je kopec peria, spi už.

Je to veľké, čierne pierko.

Tak si poď ľahnúť do mojej postele.

Aj ty máš na vankúši pierko.

Tak ich tam nechajme a poďme spať na zem.

Štyri či päť dní potom, čo umrela, som sedel sám v obývačke a premýšľal, čo mám robiť. Potíkal som sa po byte, čakal, kým sa spamätám zo šoku, kým sa z organizovanej pretvárinky mojich dní vyplaví nejaký, hocijaký štruktúrovaný pocit. Cítil som sa vysušený do prázdna. Deti spali. Pil som. V okne som fajčil súľané cigarety. Mal som pocit, že najvýznamnejším následkom jej odchodu bude, že sa zo mňa navždy stane tento koordinátor, obchodník s klišé vďačnosti, mechanický architekt projektov pre deti bez mamy. Smútok bol štvorrozmerný, abstraktný, nejasne povedomý. Bola mi zima.

Priatelia a príbuzní, ktorí sa zastavili so svojou láskavosťou, sa vrátili domov k vlastným životom. Keď si deti ľahli spať, byt nemal zmysel, nič sa nehýbalo.

Zazvonil zvonček pri dverách, a tak som sa pripravil na ďalšiu láskavosť. Ďalšie lasagne, nejaké knihy, objatie, hotové jedlo v malých miskách pre chlapcov. Samozrejme, že som sa stal expertom na správanie smútiacich, čo krúžili okolo. V epicentre získavate zvláštne antropologické vedomie o všetkých naokolo; zdrvených, afektovane sklúčených, tých, čo opakujú, že doteraz-to-bolo-fajn, dotiera-

vých, nových najlepších priateľov jej, mňa, chlapcov. Ľudia, o ktorých stále netuším, kto, doriti, sú. Cítil som sa ako Zem na tom výnimočnom zábere na planétu obklopenú hrubým pásom vesmírneho odpadu. Mal som pocit, že prejdú roky, kým sa zauzlený povraz sna vyskladaného z hraného zármutku iných nad smrťou mojej ženy rozmotá natoľko, že budem schopný vidieť opäť nejakú temnotu, a, samozrejme - to ani netreba hovoriť -, za takéto myšlienky som sa cítil previnilo. Ale, pomyslel som si obhajujúc sa, všetko sa zmenilo a ona je preč a ja si môžem myslieť, čo chcem. Určite by súhlasila, pretože sme vždy všetko rozpitvávali, boli sme cynickí, pravdepodobne nelojálni, zmätení. Hajzlíci s dobrými úmyslami, súdni lekári večierkov. Pokrytci. Priatelia.

Zvonček znovu zazvonil.

Zišiel som po schodoch s kobercom do mrazivej haly a otvoril vchodové dvere.

Neboli tam žiadne lampy, koše ani dlažobné kamene. Žiadna silueta či svetlo, nijaký tvar, len zápach.

Niečo prasklo a zasvišťalo a mňa odhodilo späť do chodby. Zapotácal som sa. Bola tam tma ako v rohu a mrazivo. pomyslel som si: „Čo je toto za

svet? Dnes večer ma tu vykradnúť“ A potom: „Ale úprimne. A záleží na tom?“ Premýšľal som: „Prosím, nezobuď chlapcov, musia sa vyspať. Dám ti posledný halier, len nezobuď chlapcov.“

Otvoril som oči, okolo bola stále tma a všade to praskalo a šuchotalo.

Perie.

Cítil som silný zápach rozkladu, sladkastý pach kožušiny, čerstvo pokazeného jedla, plesne a kože a droždia.

Perie v prstoch, v očiach, v ústach, pod sebou krídlatú dľaň, ktorá mi dvíhala nohy nad dlažbu.

Jedno lesklé čierne oko veľké ako moja tvár pomaly žmurkalo v jamke lemovanej zvráskavenou kožou, akoby vypúlené zo starého vajca vo veľkosti futbalovej lopty.

š š š š š š š š š š š š.

š š š š š š š š.

A toto povedala:

Odídem, až keď ma už nebudeš potrebovať.

Polož ma na zem, povedal som.

Až keď ma pozdravíš.

Polož ma na zem, kuvikal som, a môj moč jej
zohrial priehlbínu pod krídlom.

Si vystrašený, len pozdrav.

Zdravím ťa.

Poriadne.

Vzdal som sa, oprel sa a prial si, aby moja žena žila. Želal som si, aby som neležal vystrašený v náručí obrovského vtáka v chodbe svojho domu. Prial som si, aby som sa týmto nemusel zaoberať práve vo chvíli, keď došlo k najväčšej tragédii v mojom živote. Boli to reálne túžby. Bolo to trpké úchvatné. Svitlo mi.

Ahoj, Vrana, povedal som. Je dobre, že ťa konečne spoznávam.

*

A bola preč.

Prvýkrát za niekoľko dní som spal. Snívало sa mi popoludnie v lese.

VRANA

Veľmi romantické, toto naše prvé stretnutie. Je nevychovaný. Úplne mimo. Na poschodí, dve izby, trošku zmätku, nálet na stenu, v letku do podkrovia pozrieť sa na hebučkých chlapcov, ktorí spia, opojný šum nevinných detí, prach, krach, strach-mach-krach, všade ťažký žiaľ, na veciach mŕtva mama, každá pastelka, autíčko, kabát, okno potiahnuté filmom smútku. Dole schodmi mŕtvej mamy, cupi-cup šepocú mi pazúriky, dole do otcovej už bez mamy spálne. Bola som lovec Herne, ale bez parožia, cól. Mol. Tu je. Mimo. Spitý na prach. Naklonila som sa a vdýchla jeho dych. Zhnité lístie, nevädze. Roztvorila som mu ústa a spočítala kosti, poďobala trochu z jeho neumytých zubov, vyčistila ich, dŕobla do jazyka hore, dole, zdvihla som prikrývku. Dala som mu eskimácku pusu. Motýlí bozk. Lietavými krídlami štekľivý bozk orieška. Jeho prach (špina za prstami-mach), smutné a útulné guľky, klesajú a nežne sa dvíhajú, potom dole, hore a dole, dvíhajú sa a klesajú, modlila som sa dychom a pokožka šepkala „telo, ách, telo, ách, telo, ách“ a bolo to krásne, dvíhať sa (ako ja), klesať (ako ja), pokrútený (ako ja), nebolo divu, že môj príchod pod prikrývkU ním ani nepohol, pach-strach-krach, zobuď sa človek (VTÁČIE PERIE V TVOJEJ RANE, V OČIACH, ÚSTACH), ale

on spal a spálňa bola mauzóleom. Bol náhodným pozostatkom a ja som vedela, že je to tá najlepšia úloha, skutočne zábavný kúsok. Pazúrmí som zakryla oko, pritlačila a váhala, či ho mám vydlabať zo zábavy či z milosti. Vytrhla som si jedno pierko a položila mu ho na čelo, nesmelo.

Ako suvení r či varovanie, dotyk noci ráno.

Malú prestávku v žiali.

Dám ti niečo na premýšľanie, pošepala som. Prebudil sa a v tme svojej traumy ma nezbadal.

achhaach, rapkal.

achhaach.